

Hyvinvointialueet
Sosiaali- ja terveysministeriö

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjauskirje puutiaisaivotulehdusrokotusohjelman riskialueista ja rokotusaiheista

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen rokotuksista (149/2017, jäljempänä "rokotusasetus") 3 §:n 1 momentin mukaan henkilölle, joka asuu tai oleskelee pitkäaikaisesti alueella, jolla puutiaisaivotulehduksen riski on korkea, annetaan puutiaisaivotulehdusrokotus osana kansallista rokotusohjelmaa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on saman säännöksen mukaan määriteltävä rokotusaiheet ja riskialueet.

Rokotusaiheet ja riskialueet

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on määritellyt seuraavat uudet riskialueet:

- Hangon Lappohjan (10820) postinumeroalue.
- Helsingin Länsi-Herttoniemen (00800) postinumeroalue.
- Kemiönsaaren Dragsfjärdin (25870), Hiittisten (25940), Kasnäsän (25930) ja Rosala-Kasnäs-Hiittisten (25950) postinumeroalueet.
- Kirkkonummen Jorvaksen (02420) postinumeroalue ja Kirkkonummen keskuksen (02400) postinumeroalueen Överbyn, Myllykylän ja Sepänkylän kaupunginosat.
- Kuopion Saarijärven (70460) postinumeroalue.
- Oulun Kaakkurin (90410) postinumeroalue.
- Pyhäranta.
- Raaseporin Tammisaaren keskuksen (10600) postinumeroalueen saaristo.

Riskialueisiin kuuluvat jo ennestään:

- koko Ahvenanmaa.
- Etelä-Karjalan hyvinvointialueella Lappeenrannan Sammonlahden kaupunginosa sekä Kuusimäki-Lavolan (53810) postinumeroalue.
- Helsingin Karhusaari.
- Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella Sipoon saaristo (01120).
- Kymenlaakson hyvinvointialueella Kotkan saaristo.
- Lapin hyvinvointialueella Simon kunta sekä Kemin postinumeroalueet Takajärvi-Haukkari (94700), Pikku Berliini-Hepola (94830), Veitsiluoto (94800), Ajos (94900) ja Peurasaari (94720).
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella Lohjan postinumeroalueet Ojamo (08200), Lylyinen/Hormajärvi (08450), Vohloinen/Virkkala (08700), Kirkniemi (08800) sekä rajattu alue Lohjanjärven ympäristössä, Kirkkonummen postinumeroalueet Masala (02430), Luoma (02440), Upinniemi (02470) ja Porkkala (02480), Espoon Suvisaaristo (02308) ja Kauklahden (02780) postinumeroalueen Kurttilan ja Vanttilan kaupunginosat sekä Raaseporin Bromarv (10570).
- Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella Tohmajärven kunta.
- Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella Raahen edustan Preiskarin saari sekä Hailuodon kunta.
- Varsinais-Suomen hyvinvointialueella Kustavin ja Paraisten kunnat sekä Uudenkaupungin Pyhämaan (23930) postinumeroalue.

Perustelut

Puutiaisaivotulehdus (engl. "tick-borne encephalitis" = TBE) on viruksen aiheuttama keskushermoston tulehdustauti. Virus tarttuu punkin

puremasta. Tartunnan voi saada myös infektoituneen lehmän, vuohen tai lampaan pastöroimattomasta maidosta. Tauti voi aiheuttaa merkittävää pitkäaikaista sairastavuutta ja johtaa jopa pysyvään vammautumiseen. Infektio on harvinainen lapsilla, eikä käytännössä johda vaikeaan taudinkuvaan pikkulapsilla.

Rokotusohjelman riskialueiden laajennokset perustuvat TBE:n tehostetun seurannan perusteella tehtyyn riskinarvioon. Tehostettu seuranta käsittää tartuntatautirekisteriin ilmoitettujen tapausten seurannan ja sairastuneiden haastattelut, joiden avulla määritetään tarkempi tartuntapaikka. Tartuntapaikkatiedon perusteella alueille lasketaan ilmaantuvuus viiden vuoden liukuvalla keskiarvolla suhteessa 100 000 asukasta kohden. Yleensä alueet, joilla ilmaantuvuus on yli 15/100 000 on pyritty lisäämään rokotusohjelmaan. Tähän rajaan on päädytty mm. kustannusvaikuttavuustutkimuksen perusteella. Korkean ilmaantuvuuden lisäksi edellytetään, että alueella on ollut tapauksia useampana vuotena, ja lisäksi huomioidaan tapausmäärissä oleva nouseva trendi, jotta alue lisätään osaksi kansallista rokotusohjelmaa.

Vuonna 2025 suurin riski puutiaisaivokuumeelle oli rannikkoseutujen kunnissa Kustavissa (ilmaantuvuus 75,2/100 000 asukasta), Paraisilla (ilmaantuvuus 48,4/100 000 asukasta) sekä Ahvenanmaalla (ilmaantuvuus 35,7/100 000 asukasta). Nämä alueet ovat olleet jo pitkään osana kansallista rokotusohjelmaa. Lisäksi tiedetään serologisten tutkimusten perusteella, että ikääntyneistä ahvenanmaalaisista joka viides on kohdannut viruksen eläessään.

Viime vuosien aikana puutiaisaivotulehdusta aiheuttava virus on myös levinnyt kohti pohjoista. Simossa vuosina 2021–2025 ilmaantuvuus on ollut keskimäärin 29,8/100 000 asukasta.

Kaikilla alueilla, joille kansallinen rokotusohjelma laajenee vuoden 2026 alusta, on ilmaantuvuus ollut yli 20/100 000 asukasta. Näiden alueiden ilmaantuvuus on ollut 2021–2025 Hangon Lappohjassa 63, Helsingin Länsi-Herttoniemessä 21,2, Kemiönsaaren Dragsfjärdissä Hiittisissä, Kasnäsissä, ja Rosala-Kasnäs-Hiittisissä yhteensä 51,3, Kirkkonummen Jorvaksessa 58,3, Kuopion Saarijärvestä 27,4, Oulun Kaakkurissa 28,9,

Pyhärannassa 25,6 ja ja Kirkkonummen keskuksen postinumeroalueen Överbyn, Myllykylän ja Sepänkylän kaupunginosissa yli 100. Lisäksi kaikilla alueilla tapauksia on ilmennyt useamman vuoden aikana.

Rokotusten toteutus

Tässä suosituksessa määritellyillä alueilla hyvinvointialue vastaa kansalliseen rokotusohjelmaan kuuluvien TBE-rokotusten järjestämisestä (tartuntatautilain, 1227/2016, 44 § 2 momentti). THL toimittaa rokotteet hyvinvointialueille. Koska rokotteet hankitaan rokotusohjelmaan määrääikaisten julkisten tarjouskilpailujen perusteella, käytettävät valmisteet voivat vaihtua muutamien vuosien, jopa kuukausienkin välein. Samanaikaisesti voi olla käytössä useita eri rokotevalmisteita. THL tiedottaa mahdollisista muutoksista rokotuksia käsittelevillä verkkosivuillaan ja yhteyshenkilöviesteillä. Keväällä 2026 rokotukset toteutetaan Encepur lapset, Ticovac Junior ja Ticovac – rokotteilla.

Aiemmin rokottamattomalle tarjotaan maksutta kolme annosta rokotetta. Myös henkilö, jonka perussarja on kesken, saa täydennysrokotukset maksutta osana rokotusohjelmaa. Kolmen annoksen rokotussarjan saaneiden tehosterokotukset eivät sisälly rokotusohjelmaan. Rokotteen ottaminen on vapaaehtoista.

Yksityiskohtaiset tiedot rokotteesta, sen koostumuksesta, suojatehosta, haittavaikutuksista sekä käyttöön liittyvistä varotoimista löytyvät THL:n verkkosivuilta

<https://thl.fi/aiheet/infektiotaudit-ja-rokotukset/rokotteet-a-o/tbe-rokote-eli-punkkirokote>

Johtaja

Otto Helve

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 4 pages before this page
Dokumentet inneholder 4 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 4 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 4 sider før denne side

Detta dokument innehåller 4 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende